

Beleidsplan 2023 - 2027

1. Inleiding

Het meest recente beleidsplan van IVN Groene Zoom dateert van 2016 en is nodig aan herziening toe. Het ontwikkelen van beleid en het maken van plannen dwingt ons om kritisch na te denken over het functioneren van de vereniging in de huidige situatie en wensen en prioriteiten voor de toekomst. Lokale ontwikkelingen op ons werkterrein zoals de nauwere samenwerking met lokale groepen in Woensdrecht en Steenberg, maar ook de ontwikkelingen bij het Grenspark Kalmthoutse Heide zullen worden meegenomen bij het uitzetten van een koers voor de komende jaren. In de Algemene ledenvergadering van 2022 is besloten de naam van onze vereniging te wijzigen in 'IVN Brabantse wal', maar vanwege de naamsbekendheid voorlopig nog de naam Groene Zoom te blijven hanteren. Het bestuur heeft een concept van dit beleidsplan in samenspraak met de coördinatoren van de werkgroepen aangepast en legt dit in het voorjaar 2023 ter vaststelling voor aan de Algemene ledenvergadering.'

2. Doelstelling

IVN Groene Zoom sluit met haar beleid aan op de missie en visie van de landelijke vereniging die als volgt luidt: *'IVN gelooft dat mens en natuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. In de huidige samenleving is de mens echter te ver van de natuur af komen te staan. Nog nooit groeiden zoveel mensen op in een drukke, stedelijke omgeving. IVN wil de natuur dichterbij mensen brengen, zodat zij de natuur weer in hun hart sluiten en hier ook beter voor zullen zorgen. Dit draagt bij aan een duurzame samenleving en aan de individuele gezondheid en het welzijn van mensen. Vanuit maatschappelijk oogpunt is het van belang om de kloof tussen mens en natuur te dichten. De manier waarop mensen produceren en consumeren heeft veel welvaart gebracht, maar heeft ook geleid tot uitputting van de aarde, biodiversiteitsverlies, klimaatverandering en vervuiling. Voor een leefbare planeet, nu en in de toekomst, zullen we meer in evenwicht met de natuur moeten leren leven.'*

Afdeling Groene Zoom gaat ervanuit dat als mensen meer in contact staan met de natuur zij hier enerzijds gelukkiger en gezonder van worden en anderzijds beter voor diezelfde natuur gaan zorgen. Meer concreet wil de afdeling aan de missie bijdragen door binnen haar werkgebied gericht informatie te verspreiden, een breed scala aan publieksgerichte activiteiten aan te bieden en samen te werken met andere organisaties in de regio die zich inzetten voor natuur en milieu in de breedste zin van het woord. De komende jaren willen we duurzaamheid binnen onze activiteiten sterker inhoud geven. Zowel in onze eigen manier van handelen als in onze activiteiten en campagnes.

Daarnaast draagt de afdeling actief bij aan natuurbescherming door beleidsbeïnvloeding en terreineigenaren te ondersteunen bij het beheer van natuurgebieden. IVN Groene Zoom draagt ook bij aan deskundigheidsbevordering van haar vrijwilligers.

De landelijke prioriteiten van IVN richten zich op kinderen, jongeren, de leefomgeving en vrijetijdsbesteding. In Bergen op Zoom en de omliggende gemeenten is het, mede door het IVN opgerichte, Natuurpodium actief met educatie voor de schooljeugd. Onze afdeling heeft voor de schooljeugd haar eigen werkgroepen de Ontdekkertjes en de Scharrelkids en richt zich niet naast het Natuurpodium ook op educatie op scholen. Jongeren zijn een groep die tot nu toe weinig aandacht krijgen en we sluiten graag aan bij landelijke initiatieven om jongeren een stem te geven als het gaat om een duurzame en natuurlijke inrichting van Nederland en laten hen het groene werkveld ervaren. Ook voor wat betreft de leefomgeving sluiten we graag aan op initiatieven van derden die bijdragen aan groene tuinen, groene wijken en groene bedrijventerreinen voor een gezondere, meer natuurlijke en klimaatbestendige leefomgeving.

Met onze excursies en cursussen dragen we eraan bij dat mensen leren zelf de natuur te beleven zodat zij zich in hun vrije tijd kunnen ontspannen en opladen.

Een aparte en groeiende doelgroep zijn ouderen en personen in zorginstellingen. Bij de excursie houden we er al rekening mee dat er een aantal met kortere afstanden en/of van kortere tijdsduur zijn ingepland. Tot nu toe organiseren we voor instellingen alleen activiteiten op hun verzoek. Als er mogelijkheden zijn om de groep actief te benaderen zullen we daar zeker gebruik van maken.

3. Hoofdpunten van het beleid voor 2023-2027

IVN Groene Zoom heeft zich de afgelopen periode op veel terreinen actief ingezet en veel bereikt. Hiervoor wordt verwezen naar de jaarverslagen. Succesvolle activiteiten uit het verleden willen we voortzetten en waar mogelijk willen we ook nieuwe activiteiten opstarten. Aansluitend op de gestelde doelen zullen onze activiteiten zoveel mogelijk inspelen op zaken als biodiversiteit en duurzaamheid. Naar verwachting zullen we ook in de komende periode regelmatig tegen de grenzen van onze mogelijkheden aanlopen. We blijven ons daarom inzetten op:

- Versterking van de betrokkenheid van de leden bij de vereniging
- Voldoende aanwas nieuwe (actieve) leden; de vereniging zou graag meer leden in de leeftijdscategorie 20-50 willen hebben
- Vergroten deelname jeugd en zo mogelijk ook jongeren in activiteiten/ de vereniging
- Deskundigheid op het gebied van educatie in stand houden en waar nodig verbeteren.
In nieuwe gidsenopleidingen is duurzaamheid een belangrijk onderdeel; de afdeling wil dit onderwerp ook nadrukkelijk aandacht geven in de nascholing van bestaande gidsen. Opgeleide of nageschoolde gidsen worden zo nodig gestimuleerd tijdens wandelingen duurzame gedachten uit te dragen en de aandacht te vestigen op het belang van een duurzame leefstijl.
- Verbeteren interne en externe communicatie
- Versterken van de samenwerking met andere IVN-afdelingen en natuurorganisaties
- Bij te maken afwegingen in verenigingsverband zal het bestuur bij het eigen handelen de mate van duurzaamheid mede een rol laten spelen.
- De werkgroep Natuurbescherming zal bij haar activiteiten de ruimtelijke plannen toetsen op duurzaamheid, daar concrete voorstellen voor doen en dit zo nodig en mogelijk juridisch afdwingen.

4. Huisvesting

Alhoewel veel van de activiteiten van het IVN buiten in de natuur plaatsvinden is er ook behoefte aan een binnenruimte voor cursussen en lezingen, kinderactiviteiten, bijeenkomsten voor grotere groepen etc. IVN Groene Zoom heeft al gedurende een groot aantal jaren het bezoekerscentrum de Kraaijensberg van het Brabants Landschap als uitvalsbasis. Beide organisaties hebben baat bij de goede samenwerking die in de loop der jaren is ontstaan en IVN Groene Zoom wil dit gebruik in de toekomst graag continueren. Afhankelijk van de inhoud van te organiseren activiteiten zal incidenteel ook gebruik gemaakt worden van het educatief centrum van het Natuurpodium bij Stayokay.

5. Interne organisatie

De vereniging IVN Groene Zoom heeft een afdelingsbestuur dat verantwoordelijk is voor de gang van zaken binnen de vereniging. Taken en organisatie zijn vastgelegd in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. De taken worden in belangrijke mate uitgevoerd door werkgroepen, die zo veel mogelijk onder leiding van een coördinator zelfstandig functioneren en grotendeels autonoom hun activiteiten bepalen en ontwikkelen. Binnen de afdeling zijn de volgende werkgroepen actief:

- Scharrelkids
- Cursussen
- Planteninventarisaties
- Landschapsbeheer
- De Ontdekkertjes
- Natuurbescherming

Voor communicatie en PR is er geen aparte werkgroep maar een (bestuurs)commissie waarin de betrokken vrijwilligers overleggen met het bestuur. Er is ook een Activiteitencommissie waarin het bestuur overlegt met de gidsen over een jaarlijks excursieprogramma. In die commissie kunnen ook voorstellen voor eventuele andere activiteiten, zoals bijvoorbeeld het geven van lezingen aan de orde komen.

Het bestuur overlegt minimaal een keer per jaar met de coördinatoren van de werkgroepen over de plannen voor het komende jaar. Het overleg biedt de werkgroepen ook een platform om elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren. Om de communicatie tussen bestuur en werkgroepen goed te laten verlopen wordt zo veel mogelijk gestreefd naar het verkiezen van bestuursleden die ook een functie vervullen binnen een werkgroep. Niet alle werkgroepen zijn goed bezet; gestreefd wordt daarom naar het versterken van de werkgroepen met extra vrijwilligers.

Sociale contacten zijn van belang voor de leden zelf maar ook voor de vereniging. Een goede onderlinge band en een prettige sfeer bepalen of mensen zich thuis voelen bij IVN Groene Zoom en zich voor de vereniging willen inzetten. Van de mogelijkheden die de vereniging hiervoor biedt, zoals de maandelijks excursies, de nieuwjaarsreceptie, de Algemene ledenvergadering, een activiteit voor actieve vrijwilligers en incidentele activiteiten zoals die bijvoorbeeld in 2022 in het kader van het 35-jarig jubileum zijn gehouden, wordt maar beperkt gebruik gemaakt. Initiatieven

van de leden zelf, zoals de themabijeenkomsten die de Brabantse Walgidsen periodiek organiseren, dragen ook bij aan meer onderlinge contacten en worden door het bestuur ondersteund.

6. Samenwerking met andere organisaties als middel om doelen te bereiken

IVN Groene Zoom heeft een breed scala aan samenwerkingspartners. Samenwerking doen we steeds om onze doelen beter, sneller of goedkoper te kunnen realiseren. Elke werkgroep heeft daarbij zijn eigen aanpak. Op de volgende terreinen wordt samengewerkt:

- Natuurbeheer** Werkgroep Landschapsbeheer werkt samen met Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, gemeente Bergen op Zoom en incidenteel particulieren om onderhoudswerkzaamheden in hun natuurterreinen uit te voeren. Brabants Landschap organiseert cursussen gericht op het veilig laten werken van de deelnemers aan de werkgroep. Vrijwilligers van IVN Groene Zoom kunnen die cursussen bijwonen.
- Jeugdactiviteiten** Scharrelkids is een werkgroep van de afdeling die maandelijks een jeugdactiviteit organiseert. Samen met Brabants Landschap worden maandelijks ook middagen voor kleuters (De Ontdekkertjes) en basisschoolleerlingen verzorgd. In het verleden hield de afdeling zich ook bezig met incidentele activiteiten als de Boomfeestdag en zaai- en oogstfeesten. Die activiteiten zijn overgenomen door het Natuurpodium.
- Communicatie** Voor de interne communicatie beschikt de afdeling over landelijke media als Mens en Natuur en Stuifmail. Daarnaast is er voor leden het intranet 'Ons IVN'. Lokaal worden de nieuwsbrief 'De Groene Wijzer' en mailings voor actuele informatie tussendoor aan onze leden gebruikt. Daarnaast presenteert de afdeling zich enkele malen per jaar aan een breed publiek bij grote manifestaties als de Brabantse Waldag en de Dag van het Landschap. Voor de externe communicatie gebruiken we de website en persberichten. Goede contacten met de regionale media zijn daarvoor belangrijk. Er wordt ook gebruik gemaakt van moderne media als Facebook en Twitter.
- Cursussen** Cursussen zijn enerzijds bedoeld om een brede doelgroep van leden en niet-leden kennis te laten maken met diverse natuuronderwerpen en anderzijds om de eigen vrijwilligers te scholen. Circa 10 jaar geleden lag, met het oog op de oprichting van het Natuurpodium, de nadruk op het opleiden van vrijwilligers. Er zijn daarna diverse cursussen en andere activiteiten gegeven voor het publiek en de eigen leden. Voor het geven van de cursussen is samengewerkt met Brabants Landschap, Stichting De Brabantse wal en IVN Cursushuis. Incidenteel werd deskundigheid gevraagd van (vrijwilligers van) de Vogelwerkgroep Bergen op Zoom, KNNV Roosendaal of IVN Roosendaal. Onze afdeling levert ook regelmatig inbreng bij de grensoverschrijdende gidsencursus in Kalmthout.
- Inventarisaties** het aantal soortgroepen dat geïnventariseerd kan worden is zeer divers en vraagt een behoorlijke inhoudelijke kennis. Samenwerking met anderen ligt daarom voor de hand. Omdat er in Bergen op Zoom een zelfstandige Vogelwerkgroep functioneert heeft die soortgroep bij IVN Groene Zoom geen prioriteit. Enkele leden participeren in een of meer soortwerkgroepen van de KNNV Roosendaal of inventariseren amfibieën voor het Grenspark Kalmthoutse Heide. Er is een kleine werkgroep Planteninventarisaties, die intensief samenwerkt met de KNNV in Roosendaal. Voor andere soortgroepen is onze afdeling (nog) niet actief. Het opstarten daarvan hangt af van persoonlijke interesse en tijd van onze vrijwilligers. Het bestuur zal nieuwe initiatieven waar mogelijk ondersteunen.
- Excursies** Het belang van samenwerking op het gebied van excursies is met name het zo veel mogelijk spreiden van activiteiten door verschillende aanbieders. Door een personele unie met Nareka uit Kalmthout is de afstemming daarmee voldoende verzekerd. Met andere organisaties in de regio is dit lastiger. Vroegtijdig vaststellen van jaarprogramma's kan bijdragen aan het voorkomen van gelijktijdige activiteiten.
- Natuur-
bescherming** De werkgroep werkt intensief samen met de in Woensdrechts gevestigde natuurverenigingen Namiro en Benegora en vergadert samen met die verenigingen onder de naam 'Werkgroep Milieu- en Natuurbescherming' onder de vlag van de stichting De Brabantse Wal. Vogelwerkgroep Bergen op Zoom en Stichting tot Behoud van het Halsters Laag en het Buitengebied van West-Brabant zijn agendalid van die werkgroep en sluiten naar behoefte aan bij de

vergaderingen. De werkgroep is nog op zoek naar een Steenbergse natuurorganisatie om daarmee de gehele Brabantse Wal te bestrijken.

De werkgroep is graag in een zo vroeg mogelijk stadium bij het opstellen van plannen betrokken en voert daarvoor overleg met gemeente, provincie en waterschap.

Er is inmiddels periodiek overleg met de gemeente Bergen op Zoom. Naast overleg met de plannenmakers vindt incidenteel ook afstemming plaats met de Brabantse Milieufederatie. Zo nodig maakt de werkgroep gebruik van de wettelijke mogelijkheden om bezwaar of beroep in te stellen en schakelt daarbij bij meer complexe projecten de hulp van een advocaat in.

Bestuur

In West-Brabant functioneert een IVN-regio-overleg met vertegenwoordigers van de besturen van de afdelingen Mark en Donge, Dintel en Marklanden, Roosendaal en Groene Zoom. In dit overleg worden standpunten over landelijk beleid afgestemd maar ook gekeken waarvan elkaars ervaringen kan worden geleerd en kunnen ook mogelijkheden voor samenwerking worden verkend. Het voorzitterschap en secretariaat van dit overleg wisselt tweejaarlijks en vanaf 1 januari 2023 is de afdeling Groene Zoom aan de beurt. Samenwerking op werkgroep niveau is tot nu toe niet van de grond gekomen en zal bij gebreken behoefte door het bestuur worden ondersteund.

Gekoppeld aan het voorzitterschap van het regio-overleg is het vertegenwoordigen van de regio in de Landelijke Raad van het IVN.

7. Scholing

Het kunnen ontwikkelen van nieuwe activiteiten hangt sterk samen met het aantal actieve leden en hoeveel tijd die leden kunnen en willen besteden aan vrijwilligerswerk. Met het huidige aantal actieve leden is het lastig nieuwe activiteiten op te zetten. Werving en scholing van vrijwilligers is een belangrijke voorwaarde om ook op de langere termijn als organisatie goed te kunnen functioneren en vrijwilligers enthousiast en gemotiveerd te krijgen en te houden. Ook in de komende periode zal daarop worden ingezet. Mogelijkheden om cursisten (maar ook nieuwe leden) actief te introduceren in de vereniging en ze beter bekend te maken met de werkgroepen, zodat ze als ze dat willen actief kunnen worden, zullen de komende periode meer aandacht krijgen.

De samenwerking met andere organisaties als Brabants Landschap, Stichting De Brabantse Wal en het IVN-cursushuis op het gebied van scholing heeft in de afgelopen periode uitstekend gefunctioneerd en zal worden gecontinueerd.

8. Communicatie en PR

De bekendheid van het IVN bij een breed publiek is nog steeds niet groot. Communicatie en PR is daarom een belangrijk instrument dat de afdeling wil blijven inzetten. Gebruik van Facebook en Twitter is de laatste jaren geïntensiveerd en kan aan bekendheid van IVN Groene Zoom bijdragen. Gebruik van de nieuwsbrief De Groene Wijzer als intern communicatiemiddel is nog teveel eenrichtingsverkeer vanuit het bestuur. Leden zullen gestimuleerd worden dit zelf meer te gebruiken. Vanuit het bestuur worden de leden als daar aanleiding voor is verder via de website of incidentele mails geïnformeerd over onder meer natuur-activiteiten van ons zelf en anderen in de regio.

9. Financiering

IVN Groene Zoom is voor zijn inkomsten in belangrijke mate afhankelijk van de contributies en donaties. Daarnaast zijn er inkomsten uit een gemeentelijke subsidie voor jeugdactiviteiten, eenmalige bijdragen op projectbasis, positieve saldi van cursussen en de verkoop van educatiematerialen. Gestreefd wordt om activiteiten zoveel mogelijk kostendekkend te organiseren en vooral te investeren in het op peil brengen en houden van het vrijwilligersbestand. Mede omdat de vereniging te gast is in het Bezoekerscentrum van Brabants Landschap en geen hoge huisvestingskosten heeft is er een financieel gezonde basis om onze activiteiten voort te zetten.